

Напрям 6. Актуальні проблеми інклюзивної освіти.

Соболь Єлизавета Сергіївна
здобувачка бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 016
«Спеціальна освіта (логопедія)»

Науковий керівник :
Долінчук І.О., асистентка кафедри психології,
логопедії та інклюзивної освіти
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ДІТЕЙ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ: АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ

В останні роки в Україні спостерігається тенденція істотного збільшення кількості дітей з особливими освітніми потребами у закладах освіти. Розвиток інклюзивного навчання дає можливість дітям з різними порушеннями розвитку спілкуватися та взаємодіяти зі своїми ровесниками, здобувати освіту «на рівні з усіма». Комфортна атмосфера в класному колективі та професійно організоване освітнє середовище можуть мати значний корекційний та адаптаційний вплив, який не завжди можливо відчуту в умовах спеціальних закладів.

Варто зазначити, що будучи на етапі становлення, впровадження інклюзивного навчання має ряд труднощів, зокрема таких, що стосуються сфери міжособистісної взаємодії дітей у класі. Адже не завжди дітей з особливими освітніми потребами однокласники охоче приймають в ігрову та позакласну діяльність. Через нерозвиненість комунікативних навичок і невмінням вирішувати конфліктні ситуації, молодші школярів з особливими освітніми потребами, відчують психологічне неблагополуччя, самотність.

Як свідчать результати досліджень Л. Божович, Л.Виготського спілкування і міжособистісні взаємини відіграють важливу роль у становленні особистості дитини, адже саме під час спілкування формується ставлення дитини до оточуючих [1].

У роботах Е.Новіцкі, досліджено становлення соціальних взаємостосунків в інклюзивному класі [4]. Якщо не враховувати адаптаційний період у процесі інклюзивного навчання, подальше перебування дитини з особливими освітніми потребами у класі загальноосвітнього навчального закладу матиме негативний вплив. Особливо важкою адаптація є для дітей, що не відвідували дитячий садок.

Дослідження К.Лоші та Л.Хефлін показують, що молодші школярі, котрі не мають порушень у розвитку виступивши в ролі наставників для учнів з аутизмом, поліпшили показники їх соціальних навичок. Більш ефективними результати виявились, коли кожному учневі надавалась можливість подружитись з однолітком, аніж би це було звичайне спільне навчання без «спеціального втручання». Проте великий відсоток учнів виявились все ж не

готовими до спільної діяльності з дітьми, у яких наявні інтелектуальні порушення [2].

Аналізуючи проблему міжособистісних відносин дітей в інклюзивних класах, педагоги та психологи з'ясували, що потреба дітей у спілкуванні з однолітками виникає дуже рано і з часом постійно збільшується [3]. Адже вступаючи в міжособистісні відносини дитина проявляє себе як особистість, завдяки чому інші можуть оцінити себе у стосунках з ними. Діти молодшого шкільного віку прагнуть бути об'єктом оцінювання серед товаришів, домагаються поваги однокласників. Вони починають ділитися своїми досягненнями, вміннями і навичками постійно порівнюючись один з одним.

Важливу роль у розвитку взаємовідносин між дітьми в інклюзивному класі відіграє педагог, тому що саме він може неабияк впливати на створення позитивної атмосфери у дитячому колективі. Включення дитини з особливими освітніми потребами у коло ровесників є необхідною умовою створення сприятливого середовища у класі.

Література :

1. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. - М.: Просвещение, 1968. - 290с.
2. Лоші К. М., Хефлін Л. Дж. Підвищення соціальних навичок дітей, які страждають на аутизм в садочку, шляхом навчання кількох однолітків як репетиторів. Журнал аутизму та розладів розвитку. 2000. Вип. 30, № 3. С. 183-193.
3. Мартиненко І.В. Особливості комунікативної діяльності дітей старшого дошкільного віку із системними порушеннями мовлення / Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова. С.183.
4. Новіцкі Е. Інклюзія учнів з порушеннями розвитку: ставлення і запропоновані підлітками стратегії / Е. Новіцкі, Р. Сендізон; Університет західного Онтаріо, березень, 2007. – 15 с.